

Javna nabavka 23 vozila Ministarstvo prosvete

Ministarstvo prosvete i nauke i tehnološkog razvoja (nadalje: Ministarstvo) objavilo je 6. maja 2021. odluku o dodeli ugovora¹ u vezi sa javnom nabavkom zakupa ukupno 23 vozila niže i srednje klase na tri godine (36 meseci)². Javnu nabavku je dobio jedini ponuđač, privredno društvo Maxx Mobility d.o.o, koje, prema podacima Agencije za privredne registre (APR), ima jednu zaposlenu osobu, a zvanični sajt (www.maxxmobility.com) nije u funkciji. U vezi sa ovom javnom nabavkom niko nije uložio zahtev za zaštitu prava, ni na konkursnu dokumentaciju, ni na sam postupak odabira.

Vrednost ugovora iznosi 33.543.900 dinara bez poreza na dodatu vrednost (PDV), dok sa PDV-om iznosi 40.252.680 dinara, odnosno 342.341,8 evra po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan odluke o dodeli ugovora (6. maja)³.

Ministarstvo je u zakup, odnosno rent-a-car, uzelo "20 komada putničkog motornog vozila niže klase marke Škoda Fabia i 3 komada putničkog motornog vozila srednje klase vozila marke Škoda Oktavija". Ova javna nabavka navedena je u Planu javnih nabavki Ministarstva za 2021. godinu (redni broj 20)⁴.

Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja dobilo je saglasnost Ministarstva finansija broj 401-00-782/2021-03 od 18.02.2021. "na zaključivanje ugovora koji zbog prirode rashoda

zahteva plaćanje u više godina". Prema podacima Plana javnih nabavki, "nabavka je planirana za tri budžetske godine (2021, 2022. i 2023)", a procenjena vrednost iznosa koje Ministarstvo treba da plati u 2021. godini iznosi 11.250.000 dinara (bez PDV-a).

Šta je problem sa ovom nabavkom?

Moguće je da su prekršeni članovi 5. i 6. Zakona o javnim nabavkama⁵, koji govore o obavezi da Naručilac "postupa na ekonomičan i efikasan način" (član 5) i da je po načelu ekonomičnosti i efikasnosti, "dužan da nabavlja dobra, usluge ili radove odgovarajućeg kvaliteta imajući u vidu svrhu, namenu i vrednost javne nabavke, odnosno **ekonomično trošenje javnih sredstava**" (član 6).

¹

<https://jnportal.ujn.gov.rs/GetDocuments.ashx?entityId=45835&objectMetalId=2&documentGroupId=169&associationTypeId=1&userToken=71f338a8-de09-4047-9486-4050d30855ef×tamp=2021-04-28T14:07:55.127>

² <https://jnportal.ujn.gov.rs/tender-eo/21041>

³ <https://www.nbs.rs/kursnaListaModul/naZeljeniDan.faces>

⁴ <https://jnportal.ujn.gov.rs/GetDocument.ashx?id=07766ddf-96c8-4314-b3e2-7cf4c7ddd7bb-13140&userToken=71f338a8-de09-4047-9486-4050d30855ef>

⁵ <https://www.paragraf.rs/propisi/zakon-o-javnim-nabavkama.html>

S obzirom na to da su poznate marke automobila i zahtevi navedeni u Tehničkoj dokumentaciji⁶, moguće je prilično precizno na sajtu Škode u Srbiji odrediti koliko bi ova nova vozila koštala da ih je Ministarstvo jednostavno kupilo: u maloprodaji Škoda Fabia sa zahtevanim karakteristikama košta 14.277 evra⁷, dok zahtevana konfiguracija Oktavije košta 27.393 evra⁸.

Ukupna cena za kupovinu 20+3 vozila, prema tome, iznosila bi 367.719 evra i to bez popusta na količinu - dakle nešto više od novca planiranog javnom nabavkom⁹. No, uprkos tome što za kupovinu vozila jeste bilo potrebno više novca nego za najam (oko 25 hiljada evra ukupno, odnosno nešto više od 1000 evra po automobilu), možemo, kao i u prethodnoj analizi javne nabavke dva vozila za potrebe Uprave za zajedničke poslove pokrajinskih organa, videti koliko vrednost bi, načelno, imala ova vozila nakon što prođe tri godine, koliko traje ugovor.

Naime, prema Pravilniku o amortizaciji stalnih sredstava koja se priznaje za poreske svrhe, godišnju stopa amortizacije automobila za iznajmljivanje ili lizing iznosi 30 odsto¹⁰. To znači da svake godine automobili gube 30 odsto svoje vrednosti. Jednostavnom računicom dolazimo do podatka da bi gornja vrednost novih vozila (od 367.719 evra) za tri godine pala na oko 126.128 evra. To bi značilo da su sva vozila ukupno za tri godine izgubila na vrednosti 241.591 evro, a da je Ministarstvo to platilo oko sto hiljada evra više (342.341,8). Na sve to, jasno, nakon isteka tri godine Ministarstvo će ponovo biti prinuđeno da ili kupi ili zakupi isti broj automobila, dok bi, da ih je sada kupilo, ti automobili bili bi u vlasništvu Ministarstva i nakon isteka tri godine.

Sa druge strane, ono što je pozitivno u ovoj nabavci - a za razliku od pomenute nabavke vozila Uprave za zajedničke poslove pokrajinskih organa - jeste da svi troškovi tokom trajanja ugovora idu na teret

⁶ <https://jnportal.ujn.gov.rs/GetDocument.ashx?id=6e7822a5-87de-4035-8bbb-e109bb963b05-11772&entityId=21041&objectMetalId=1&documentGroupId=19&associationTypeId=2&userToken=71f338a8-de09-4047-9486-4050d30855ef>

⁷ <https://cc.skoda-auto.com/srb/sr-Latn-CS/summary-scenic?activePage=summary&color=9P9P&configurationId=C7AGM39V&extraEquipments=GPJIPJI%7CMASGEA2%7CMSIE3L3&id=SRB%3Bskoda%3B2021%3BNJ33M4%3B1%3B%3Bmda20210430012729%3Bsr-Latn-CS%3B%3B60002%3B60002&interior=BL&modifiedPages=trimlines%7Cengines%7Cextraequipments%7Ccolors&snapshotVersion=a2953366-1177-4cf4-9ac6-0b06998013be&trimline=NJ3%7CAmbition6000260002&visitedPages=trimlines%7Ccolors%7Cwheels%7Cinteriors%7Cengines%7Cextraequipments%7Cservices%7Csummary>

⁸ <https://cc.skoda-auto.com/srb/sr-Latn-CS/summary-scenic?activePage=summary&color=1Z1Z&configurationId=C7AGN228&extraEquipments=GPBIPBI%7CGPE4PE4%7CGYOYYOY%7CMEIH5MN%7CMNES8WH&id=SRB%3Bskoda%3B2021%3BNX344D%3B0%3B%3Bmda20210430012729%3Bsr-Latn-CS%3B%3B63001%3B63001&interior=CB&modifiedPages=colors%7Cengines%7Cextraequipments&snapshotVersion=64d46e81-2946-4c95-be76-4364808be68c&trimline=NX4%7Cstyle6300163001&visitedPages=trimlines%7Ccolors%7Cwheels%7Cinteriors%7Cengines%7Cextraequipments%7Cservices>

⁹ Pojedini mediji javili da ministarstvo daje više novca za rent-a-car nego što bi ih koštala nova vozila: <https://www.kurir.rs/vesti/politika/3695457/ministar-ruzic-iznajmio-23-skode-za-341-124-evra-a-mogao-je-da-kupi-nove-za-65-820-evra-manje>

¹⁰ <https://www.paragraf.rs/propisi/pravilnik-o-poreskoj-amortizaciji.html>

Ponuđača, a ne Ministarstva. Takođe, ne postoji ograničenje u broju pređenih kilometara na godišnjem nivou, uz dodatno plaćanje penala, kao u nabavci Uprave. Međutim, malo je verovatno da bi ti troškovi mogli da opravdaju gubitak koji nastaje zbog toga što je odabrana opcija zakupa umesto kupovine.

Prema Modelu ugovora za Škode¹¹, pređena kilometraža za vozila “nije ograničena ni na mesečnom ni na godišnjem nivou”, “ugovorene cene su fiksne tokom čitavog perioda trajanja ugovora”, a “u cene su uključeni svi troškovi koji nastaju ili mogu nastati u vezi sa nabavkom i isporukom predmetnih dobara i pružanjem svih pratećih usluga”.

Na pitanje upućeno Ministarstvu - zbog čega je odabran ovakav način nabavke vozila, s obzirom da je ukupno izdvojena suma bliska onoj za koju bi bilo moguće jednostavno kupiti nova vozila - Ministarstvo je odgovorilo da “ovakav način zakupa vozila nije novina” i da se Ministarstvo “odlučilo na ovaj vid nabavke na osnovu procena i pozitivnih iskustva drugih državnih organa”.

Ministarstvo nije odgovorilo na dodatna pitanja - na koja iskustva drugih državnih organa misle, kao i da li imaju procenu koliko je ovakvim načinom nabavke Ministarstvo uštedelo novca, uzimajući automobile u zakup.

U prvom odgovoru, pak, istakli su da je jedan od razloga za ovakvu nabavku “to je što su u ovom slučaju svi troškovi održavanja na ponuđaču, a ne na Ministarstvu - reč je, između ostalog, o troškovima održavanja (mali i veliki servis), registraciji, kasko osiguranju, vanrednim popravkama, zimskim i letnjim gumama, osiguranju vozila i putnika, kao i obezbeđenju zamenskog vozila, u slučaju potrebe”.

Takođe, naveli su da je razlog pokretanja ove javne nabavke zbog toga što su inspekcije tokom terenskog rada i školske uprave sa područja cele Srbije koristile vozila “stara više od 20 godina”:

“Reč je o vozilima marke Jugo (Yugo koral i Yugo ciao) iz 2000, 2001, i 2002. godine, koja su neispravna, nesigurna i nebezbedna. Zbog toga je Ministarstvo raspisalo javnu nabavku čiji predmet su bili automobili niže i srednje klase (Škoda Fabia 20 automobila i tri Škode Oktavije). Ministarstvo je postupilo u svemu prema važećim propisima i dobilo predviđene saglasnosti od nadležnih organa”, naveli su u Ministarstvu, ne odgovarajući na pitanje od kojih organa je dobilo saglasnost, niti šaljući traženi dokument koji sadrži tu saglasnost. Verovatno se misli na saglasnost Ministarstva finansija da se nabavka sprovede u više godina, što nije relevantno za ocenu isplativosti takvog vida nabavke.

Prema podacima Informatora o radu Ministarstva za 2020. godinu¹², MPN je imalo ukupno 12 automobila marke Zastava. Za nabrojana 42 vozila iz Informatora, njihova ukupna prosečna starost na kraju 2020. iznosila je 10,23 godina.

¹¹ <https://jnportal.ujn.gov.rs/GetDocument.ashx?id=5356f778-c8a0-45b4-96a2-d1c6397f96bc-11772&entityId=21041&objectMetalId=1&documentGroupId=19&associationTypeId=2&userToken=71f338a8-de09-4047-9486-4050d30855ef>

¹² <http://www.mpn.gov.rs/wp-content/uploads/2021/05/Informator-o-radu-maj-2021-latinica.pdf>

Osim načela ekonomičnosti, deluje da je prekršen i član 7. Zakona o javnim nabavkama¹³, koji predviđa da je Naručilac “dužan da u postupku javne nabavke omogući što je moguće veću konkurenciju”, kao i da “Naručilac ne može da ograniči konkurenciju sa namerom da određene privredne subjekte neopravdano dovede u povoljniji ili nepovoljniji položaj, a naročito ne može onemogućavati bilo kojeg privrednog subjekta da učestvuje u postupku javne nabavke **korišćenjem diskriminatorskih kriterijuma** za kvalitativni izbor privrednog subjekta, **tehničkih specifikacija** i kriterijuma za dodelu ugovora”.

O ovome govori i član 100. Zakona, u kom piše da “**Tehničke specifikacije ne mogu da upućuju na posebnu marku** ili izvor ili određeni proces koji karakteriše proizvode ili usluge koje pruža određeni privredni subjekt ili na žigove, patente, vrste ili određeno poreklo ili proizvodnju, koje bi za posledicu imalo davanje prednosti ili eliminisanje određenih privrednih subjekata ili određenih proizvoda, osim ako predmet ugovora to opravdava”.

A u zahtevima za specifične karakteristike vozila koja su bila predmet javne nabavke, pojedini delovi kao da su “crtani” za određena vozila: naime, deluje da su delovi karakteristika za vozilo srednje klase praktično prepisani iz kataloga za vozilo Škoda Oktavija.

Na primer, u **Tehničkoj dokumentaciji**¹⁴ traži se:

“Lane asistent” (održavanje vozila u traci),

“Klimatronik - trozonski klima uređaj sa elektronskom regulacijom”,

“Spoljni retrovizor podesiv sa grejačima i sklopiv”,

“Unutrašnji retrovizor sa automatskim zatamnjenjem”.

U **Škodinom katalogu** za ove stavke piše sledeće:

“Lane assist”,

“Climatronic (3-zonski) sa kontrolnim panelom pozadi”,

“Spoljašnji retrovizori sa automatskim zatamnjenjem, el. sklopivi/podesivi/grejani”

“Unutrašnji retrovizor sa automatskim zatamnjenjem”

Kancelarija za javne nabavke je odgovorila na upit da nije sprovedila monitoring nad predmetnim postupcima javnih nabavki, “kako po službenoj dužnosti, tako ni na osnovu obaveštenja pravnog ili fizičkog lica, organa državne uprave, organa autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave i

¹³ <https://www.paragraf.rs/propisi/zakon-o-javnim-nabavkama.html>

¹⁴ <https://jnportal.ujn.gov.rs/GetDocument.ashx?id=de86f3b6-3ee1-4c07-a67e-85128c8a7323-5068&entityId=21041&objectMetalId=1&documentGroupId=19&associationTypeId=2&userToken=71f338a8-de09-4047-9486-4050d30855ef>

drugih državnih organa”, uz napomenu da će “postupiti u skladu sa svojim zakonskim ovlašćenjima i sprovesti monitoring u vezi sa predmetnim postupcima javnih nabavki”.